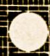
Laisvoji Lietuva

LITUANIA LIBRE

Raudondvario Tiltas per Nevėžio upė, gražiausias Lietuvoje.

Imp. Universal - Maldonado 811 - Tel. 8 61 13

SKAITYKIT

LAISVOJI LIETUVA

Metams: Urugvajuje $ 2.50
Argentinoje $ 5.00
Siaures Amerikoj $ 2.— doleri

Calle Rio de Janeiro 4001

Cerro. — Montevideo

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas
Gamina radio aparatus ir taiso senus, rupestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

L I B R E R I A

E S A S

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos.— Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. rasomieji daiykai ir mokyklu reikmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai: **7. 9, 12 ir 61**

ARENAL GRANDE 2533

Tel.: 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku Ir Baldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikos bei baldosai .Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos. Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Vilia del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas ! Lietuviams nuolaidos.

Bruno Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Ivairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai.

Prano Totilo

Bar — Almacen

Calle PORTUGAL 3302. — Cerro

Visu rusiu maisto produktai

Cerros lietuviai daugiausiai cia renkasi.

CINE

SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

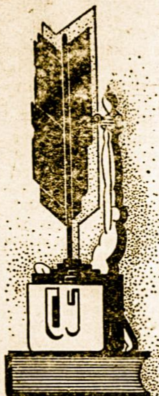
FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos Organas

M. (Año IV.) Montevideo, Noviebr - Lapkr. 1948. | Nr.9 (44)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:
Antonio Stendelis

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.

Redaguoja Redakciné
Komisija

Metiné Prenumerata:

Urugvajuje $ 2.50
Argentinoj $ 5 argen.
J.A.V. ir Europon $ 2
amerikoniški doleriai

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

C. Verax.

¿ YA ANDAN ESCASOS DE ESCLAVOS LOS SOVIETS?

Sus consulados reclutan a ciudadanos de países extranjeros.

En la prensa comunista redactada en idioma lituano que se edita en la República Argentina y el Uruguay, las secciones consulares de las Legaciones soviéticas publicaron repetidamente una orden del Presidium de la Junta Suprema de los Soviets, fechada el 20 de Marzo, « sobre la reglamentación para ta obtención de la ciudadanía soviélica para los ciudadanos de las Repúblicas de Lituania, Letonia y Estonia, residentes en los países de Latinoamérica.

Según esa orden del Kremlin, los ciudadanos de los países mencionados deberían obtener la ciudadanía soviética antes del 1º. de Julio de 1949 a más tardar.

En esta acción ilegal e intolerable, los partidos comunistas locales ayudan a los consúles soviéticos. He aquí que el periódico comunista, redactado en idioma lituano, « Darbas » (del 28 de Agosto y subsiguientes) anuncia, que para « registrarse como ciudadanos soviéticos pueden dirigirse a las sedes de nuestra organización: Av. Agraciada 2783 y Cerro: calle Grecia 3324 en las cuales hay personas designadas para servir en este asunto ».

Ese mismo periódico publica una entrevista con el denominado « Presidente » de la Lituania Soviética, Justas Paleckis. Con el acostumbrado estilo bolchevique miéntese allí sobre « la rabiosa reacción y el peligro de la desocupación, la miseria y el hambre en la América Latina », siendo instados los emigrantes lituanos a regresar a la gran patria socialista . .« Darbas » se queja en un editorial, que en los países de América del Sur « se perjudicaron muy dolorosamente como emigrantes y como trabajadores conscientes, solidariamente partícipes en las luchas contra la explotación inhumana y contra las actividades de la reacción ».

La conseción de la ciudadanía soviética trae aparejada la consesión de la posibilidad de regresar a su país (la URSS), por lo que débese aprovechar entusiastamente tal posibilidad.

Se ha comprobado, que solo ciertos comunistas o comunitantes se interesan por esta registración, y aún ellos han sido escrupulosa y repetidamente interrogados en los consulados soviéticos, mientras que los obtenedores de los pasaportes de la URSS fueron advertidos de no apresurarse para el viaje. Es que los deseosos de volver al « Paraíso » deben, además, presentar solicitudes especiales y cumplir diversas formalídades. En el deseo de pescar la la mayor cantidad de « ciudadanos soviéticos », la Legación de la URSS en el Uruguay también envió a los bálticos, comunicaciones individuales instando a la registración.

La Legación de Lituania en la R. O. del Uruguay, en forma de nota de protesta ha advertido a los lituanos emigrados y a las reparticiones responsables, acerca de la ofensiva soviética para esclavizar a los ciudadanos bálticos residentes en América Latina.

Así, el empeño para sovietizar a los bálticos se enfrentan no tan solo con el derecho internacional, con las notas de protesta, sino que también ofrece oportu-

(cont. pág. siguiente)

(continuación de la página anterior)

nidades para reflexiorar, con que medios de agresión el imperialismo rojo pretende esclavizar a pueblos en general e individualmente de como en los países libres del mundo los partidos comunistas - aunque encubriéndose bajo otras denominaciones - se convierten en filiales de los consulados moscovitas y porque los soviéticos se dedican a la caza de ciudadanos extranjeros, mientras ahorcan a los suyos o sino los obligan a tirarse desde la ventana de un tercer piso.

C. Verax.

FAKTAI IŠKILA PO AŠTUONERIU METU.

Buvusio Lietuvos Radijos Vyr. Pranešėjo Pareiškimas Apie « Liaudies Seimo» Nutarimų Eigą.

Rašo: J. Stonys.

Kokioje dvasioje ir atmosferoje vyko ano meto garsūs Liaudes Seimo nutarimai 1940 7. 21, aš kaip vienas artimiausių L. Seimo posėdžio eigos liudininkų, čia ir noriu pažymėti.

Man buvo pavesta pravesti L. Seimo posėdžio radijo transliacija, ir aš turėjau visišką laisvę kalbėtis su Vyr. Seimo rinkimo komisija, iš Maskvos atsiųstais bei vietos komunistų partijos pareigūnais, bolševikų sudarytos liau dies vyriausybės nariais, Seimo deputatas, turėjau teisę lankytis posėdžio patalpose, stebėti paruošiamuosius darbus, užeidinėti į V. Teatro užkulisį, kuriame buvo prisiglaudės sekretoriatas.

1. 1940 m. liepos 21 d. prieš L Seimo posėdžio pradžią į V. Teatro scenos užkulisį buvo atvestas Raud. Armijos 180 žmonių dalinys kurys užėmė sargybos postus. Kariai buvo ginkluoti lauko kautynių ginklais. Sargybos postai buvo slepiami. Sargybiniai slėpėsi už scenos užkulisyje stovinčių dekoracijų, šviesos rampų, užuolaidų, gėlių girliandų. Po Seimo prezidiumui skirtais stalais taip pat buvo suguldyti sargybiniai ir pridengti grindis siekiančiom staldengtėm. Sargybinių ginklai buvo paruošti veiksmui.

2. Nors L. Seimo posėdžio eiga Vyr. L. Seimo rinkimų komisijos buvo nutarta transliuoti bet vienam NKVD majorui rusui užprotestavus transliacija prieš pat posėdžio pradžią buvo atšaukta. Leista kai kuriuos posėdžio fragmentus įrašyti į radijo plokštėles. Radijo transliacijos bijota, kad per posėdį neįvyktų obstrukcijų, kas neigiamai paveiktų, krašto gyventojų nuotaikas.

3. Dar L. Seimo posėdžiui neprasidėjus, aš turėjau progą matyti iš anksto paruošta L. Seimo posėdžio dienotvarkę, Ji buvo surašyta rusų kalba ant sovietų Pasiuntinybės raštinės blankų. Prie kiekvieno darbotvarkės punkto buvo pažymėta Seimo deputato pavardė, kas pa siuntinybės nustatytą dienotvarkę turėjo siūlyti posėdžiui.

4. Kiekvienam L. Seimo deputatui jau iš anksto skirta pasakyti kalba buvo parašyta Sovietų Pasiuntinybėje ir aprobuota pasiuntinio Pozdniakovo Rusų pasiuntinybės numatytieji kalbėtojai kalbas gavo atvykę į Seimo posėdį.

5. L. Seimo deputatams posėdžio salėje užėmus skirtas vietas, prie kiekvieno buvo priskirtas stebėtojas — slaptosios policijos atstovas, kuriam buvo pavesta sekti ar deputatas balsuoja, t. y. pakelia ranką (visi L. Seimo nutarimai buvo priimami rankos pakėlimu), ką deputatas kalba su gretimai sėdinčiu kaimynų ir t. t.

6. Visa L. Seimo posėdžio eiga, kalbėtojai, smulkiausios eigos detalės iš anksto buvo sužymėta ats iruose prezidiumui skirtuose lapuose. Deputatui einant kalbėti į tribūną, Seimo prezidiumo pirmininkas po kelis kartus klausdavo kalbėtojo pavardės, patikrindavo įrašų lape ir tik tada leisdavo kalbėti.

7. Seimo posėdžio metu buvo kurjozas, kada deputatas ROCIUS, Sovietų Pasiuntinybės numatytas kalbėti Lietuvos valstybinės santvarkos pakeitimo klausimu, savo kišenėje nerado kalbos ir tik prisiartinęs prie tribūnos, kalbos tekstą gavo iš prezidiumo pirmininko ADOMAUSKO.

8. Vienas būdingesnių faktų iš L. Seimo posėdžio yra tas, kad Seimui dar nepradėjus svarstyti darbotvarkės punktą, aš gavau tuometinio Radiofono direktoriaus — L. Seimo deputato J BANAIČIO Kaune leidžiamo komunistų laikraščio « Tiesos » numerį, kuriame iš anksto, nelaukiant L. Seimo suruošto vaidinimo pabaigos, jau buvo paskelbti L. Seimo « nutarimai » — Lietuva skelbiama Tarybų Socialistinė Respublika ir Lietuva savanoriškai įeina į Sov. S - gos tautų sąstatą.

Pasibaigus L. Seimo posėdžiui, iš šio « Tiesos » numerio aš turėjau perskaityti per radiją visus Lietuvos valstybinę santvarką liečiančius Seimo « nutarimus », Kai radiofono

direktoriui pareiškiau savo suabejojimą, jog kartais L. Seimas gali « Tiesoje » paskelbtų nutarimų nepriimti, p. Banaitis man atsakė: « Bolševikai vietoje netūpčioja L. Seimas nėra Smetonos kromelis. Dideli dalykai sprendžiami greit ir be svyravimų. Nauja gadynė neša naujus tempus ».

9. Kokioje Maskvos kontrolėje ir teroro dvasioje vyko 1940 7. 21. d Seimo posėdis, rodo kitas būdingas epizodas.

Kai teisingumo ministeriui — Seimo deputatui P Pakarkliui reikėjo Seime referuoti klausimą apie Lietuvos savanorišką įsijungimą į Tarybų Sąjungą — Seimo posėdis laikinai buvo pertrauktas, nes Pakarklio kalbos tekstas nebuvo spėta atsiųsti iš Maskvos. Skubiai buvo teiraujamasi aero stotyje, ar nėra iš Maskvos atsiradęs lėktuvas ir neatvežė skubų pakietą. Nesulaukus lėktuvo (tą dieną smarkiai lijo, ir lėktuvas vėlinosi visą valandą), Pakarklis, pasitaręs su Sovietų pasiuntiniu Pozdniakovu, gavo sutikimą savo kalbą paskaityti iš nuorašo, be Maskvos aprobatos.

J. STONYS.

IŠ GYVOS PRAEITIES.

Rašo: V. A. Kravčenko.
(Iš knygos « Aš pasirinkau laisvę »)

1942 metų pabaigoje pasklido gandas, kad Stalinas turėjo svarbų pasikalbėjimą su Mokslų Akademijos profesorium Komarovu ir Fizikos Instituto direktorium Kapitza Buvę kalbėtasi apie atominę energiją. Sovietinė Žinių Taryba stengėsi išgauti kituose kraštuose atominės energijos paslaptį Mokslų Akademijos posėdyje, įvykusiame Sverdlovsko mieste 1942 metų gruodžio mėnesį daug buvo kalbama apie naujus bandymus su retais metalais ir pirmon vieton su uraniumu. Komunistų sluoksniuose plačiai buvo skleidžiama, jog Kapitza pasiekęs nuostabių rezultatų savo moksliniuose bandymuose.

Jei Kremlius būtų turėjęs atominę bombą anksčiau, negu ją išrado USA, tai aš neabejoju,kad Stalinas būtų ją panaudojęs pasaulinės komunistų revoliucijos tikslams. Šis mano įsitikinimas yra paremtas mano patyrimu, kurį aš esu įsigijęs per eilę metų, stebėdamas bolševikų moralę, galvojimą ir elgesį.

Vieną kartą aš turėjau progos aplankyti « Tarptautinės Knygos » sandėlį. Tatai įvyko kaip tik tuo metu, kada buvo pranešta, jog panaikinimas Komunistų Internacionalas, ir kada Sovietų sąjungininkai džiugavo tuo dideliu laimėjimu . . . « Tarptautinė Knyga » — tai buvo biuras, kurs ruošė propagandines brošiuras svetimomis kalbomis. Ir aš ten mačiau ką tik atspausdintus atsišaukimus ir brošiuras. Jos turėjo būti platinamos kraštuose, kurie bus raudonosios armijos užimti.

Taigi, nors Kominternas ir buvo panaikintas . . . bet praktiškai komunistų partijos centralinis komitetas ruošė ir davinėjo nurodymus visiems komunistams, kaip jie turi veikti. Tuo pačiu laiku Maskvoj, netoli Kuznetsky Most, buvo skubiai ruošiami komunistai vadai svetimiems kraštams, kurie bus išlaisvinti iš Vokiečių okupacijos. Visi jie turėjo karininko laipsnius ir buvo ištikimiausieji partijos nariai Tai buvo nauji išrinktieji. Jie buvo ruošiami dideliam istoriniam uždavimui: komunistiniam įsigalėjimui Europoje

Tas naujai paruoštas policijos kadras lydėjo raudonąją armiją ir visur, kur tik ji praeidavo, tuoj organizavo pagrindinius valymus. Jų rankomis buvo išžudytą didelės žmonių minios tiek pačioje Sovietų Sąjungoje, tiek ir kitose Sovietų užimtose valstybėse. Daugelis sovietų piliečių buvo tos pačios « valymo policijos » sugrusti kaip gyvuliai į vagonus ir išvežti į toliausias koncentracijos stovyklas Kai karas baigėsi ištremtųjų skaičius siekė tikriausiai keletą milijonų.

Teisybė mane verčia pasakyti, kad milijonai mano viengenčių buvo išlaisvinti iš vokiečių jungo tik tam, kad pereitų į Sovietų vergiją. Internacionalas buvo panaikintas, bet Stalino knyga — Leninizmo klausymai — pasiliko rodyklė visiems komunistams. O toje knygoje pasakyta, kad proletariatas turi ne tik teisę, bet ir šventą pareigą panaudoti visas jėgas revoliucijai sukelti. Stalinas reikalauja, kad kartą įsteigus revoliucinį režimą, jis veiktų — jei reikia — net ginkluotų jėgų pagalba ir veiktų prieš visus išnaudotojus . . .

BAISI NETVARKA LIETUVOS GELEŽINKELIUOSE

« Tiesos » puslapius pavarčius.

Pastaruoju metu Vilniškėje « Tiesoje » pasirodė straipsnių, kuriuose keliama aikštėn netvarka, įsiviešpatavusi geležinkeliuose. Pasirodo nepaisant visų pasiekt laiméjimų stalininio penkmečio metais, geležinkelių linijų atstatymo ir pan., tuose geležinkeliuose chaoso, kad « Tiesa » nebeištverdama imasi barti Lietuvos TSR Geležinkėlių Valdybą. Esą, į « Tiesos » redakciją be paliovos plaukia skundai dél nekultūringo keleivių aptarnavimo ir kitų regerovių. Tie skundai, kaip pastėbi « Tiesa », tai tiesog kaltinamasis aktas Geležinkelių Valdybai. Visur, kaip rašoma, susiduriama su grubumu, netvarka, nešvara ir apgavystėmis. Štai keletas tokių skundų pavyzdžių:

« Ar geležinkelis Priekule Pagėgiai trumpesnis už Pagėgiai - Priekulė ? — klausia vienas skaitytojų ir tęsia. — Važiuodamas iš Priekulės į Pagėgius už bilietą sumokėjau 11 rublių 10 kap. kiek ir pažymėta biliete. Gi už kelionę Pagėgiai - Priekulė biliete jau pažymėta kita kaina: 14 rublių 20 kapeikų . . . Ar tai klaida klausia redakcija ir čia pat atsako — ne, nes iš Kaišiadorių į Gudžiūnus, moka už bilietą 13 rublių, o grižsdamas iš Gudžiūnų į Kaišiadorių — 21 rubl. Kodél tas skirtumas ? ! ».

Taip, kodėl tokie skirtumai, draugai iš Geležinkelių Valdybos ? — sušunka « Tiesa ». Kokie čia galvosūkiai, šarados, mislės ? Arba vėl: Švenčionėlių stoty neparduodami bilietai į Kiauneliškio stotį. Atsikalbinėja neturi bilietų ir išduoda bilietą į Kaltinėnus, nes kaina ta pati — 3 rubliai. Tačiau traukinyje ateina kontrolierius Motiejūnas ir liepia išlipti Kaltinėnuose arba sumokėti pabaudą. Panašiai ir Radviliškio ruože — ir čia trūksta atspaudintų bilietų, gi už jų neturėjimą kontrolieriai ima baudas po 25 ar net po 92 rublius. Kas gi pagaliau turi atsakyti už tvarką bilietų kasose, nejaugi patys keleiviai ? — teisingai piktinasi Vilniaus oficiozas.

Pasirodo, anot « Tiesos », bilietų kasose sau šiltas gūžtas susisuko sukčiai ir vagišiai ir iš viso lengvo pasipelnijimo mėgėjai. Iš Varėnos rašo, kad ten sunku gauti bilietą į Vilnių, nors vagonai eina rušti. Kasininkas Grybaus kas tik atveria langelį ir šūkteli: « Nėra vietų », tuo tarpu bilietai perdavinėjami spekuliacinėmis kainomis. Bet tai dar ne viskas. Štai naujas pavyzdis, kurį nupasakoja « Tiesos » skaitytojai į Kupiškio stotį atėjo traukinys, einantis ruožu Daugpilis — Klaipėda. Trijų vagonų palydovai nieko neįleido, net stumdė ir spardė keleivius. Važiuojant gi iš Vilniaus į Kretingą tarnavusi vagoną palydovė reikalavo kyšio už miegamąją vietą, į kurią keleivis turėjo tei ę. Jo vietą užėme kitą pilietė, davusi palydovei keliolika rublių kyšio. Toliau — Vilnaus — Šiaulių traukinio vagonai nepanašūs į keleivinius vagonus — nešvaru, prišiukšlinta. Tarpinėse stotyse, kaip taisyklė, beveik neįmanoma nusipirkti bilieto. Biržuose, Marijampolėje ir kitur kasininkai neišduoda keleiviui priklausomos grąžos. Stočių vaizdas — skurdus. Kaune netvarkinga stotis, gi Vilniuje keleivis neranda vietos, kur galėtų palaukti traukinio.

Tai vis faktai iš « Tiesai » parašytų laiškų ir juos lengva patikrinti š. m. 218 n-ry. Ką gi į tai atsako pats komunistų organas ? Aišku, nepamirštoma paskelbti ir praeities — girdi, Geležinkelių Valdyba nekovoja su buržuazinės praeities piktžaisdemis traukinių įgulų tarpe, tuo tarpu, kai ne vienas tremtinys neprisimins tokios netvarkos laisvės metais Lietuvoje Bet daugiausia pipirų vis dėl to tenka Gel Valdybos viršūnėms — viršininkui drg. Kožukovskiui ir keleivių tarnybos viršininkui drg. Tiuriniui. Esą, sako « Tiesa », vertėtų jiems kartą nusimesti uniformas su antpečiais ir, kaip visi darbo žmonės, stotį į eilę prie bilietų kasos, o vėliau, jeigu pasiseks, pakeliauti paprastų vagonu Gal tada jie susiprastų, jog reikia patvarkyti keleivių aptarnavimą. Esą, daug kur daugiau sielojamasi dėl rasto geležinkėlių pervėžimo, negu dėl gyvos žmogaus. Ir taip, pagal « Tiesą », gali elgtis tik žmonės, užmirsę arba negalientieji ar nenorentieji suprasti, jog kulturingas keleivio aptarnavimas — tai yra politinės svarbos reikalas. Ir visa ta netvarka esanti tolygi nacionalistinei agitacijai

Tokie yra « Tiesos » žodžiai. Tremtiniai tutėtų jai būti dėkingi už ryškų pavaizdavimą Lietuvos geležinkeliuose ir iš viso Lietuvoje esančios netvarkos « Tiesa » ieško šios netvarkos šaknų ir, kaip įprasta, bara pareigūnus. Mums tačiau jokių šaknų ieškoti ilgai netenka, mums yra visai aišku — kol geležinkelius Lietuvoje tvarkys Kožukovskiai bei Tiuriniai, tol nebus tvarkos ne tik geležinkeliuose, bet ir visame rusų valdomame krašte.

V. Rim.

Ur. Liet. Kultūros Dr-ja. 16-ją Vasario švęs Žukelio salione vasario 19 d. 9 v. v. Dalyvaukime visi.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

— Lietuviai sveikina. —

Lietuvos Pasiuntinybė ir ministras Dr. K. Graužinis švenčių proga gavo iš įvairių pasaulio šalių patriotų lietuvių sveikinimus. Ištvermingai už Lietuvos laisvę kovoti linkėjo VLIKAS, t emtinių organizacijos ir paskiri asmens. Čia paminėsime tik Venezuelos lietuvių laišką. «Lietuvių Sąjunga Venezueloje ir kartu visi lietuviai tremtiniai, pasirinkę laikinąja savo tėvyne šį kraštą, švęsdami 1949 metus, sveikina Tamstą, P. Ministeri, ir visus lietuvius gyvenančius Urugvajuje.

Ta proga linkime ir toliau nenuleistamai budėti lietuvybės sargyboje ir kantriai laukti jau netaip tolimos tos dienos, kada išsipildys mūsų visų bendras troškimas - Gedimino kalne vėl suplevėsuos Lietuvos trispalvė ir Laisvės Varpas visam pasauliui Lietuvos nepriklausomybę, šaukdamas savo sūnus ir dukras grįžti atstatyti karo ir okupantų nuniekieto krašto Tada mes visi kaip vienas, išgirdę tą šauksmą, pasižadame prisidėti prie Tėvynės atstatymo darbo». Lietuvių Sąjungos Venezueloje pirmininkas yra Petras Tumėnas, sekretorius - Jonas Stanevičius.

R.

— Tremtiniai turi saugotis šnipų —

Pastebėta, kad laivus, kuriose lietuviai tremtiniai iš Europos vyksta į Argentiną, Montevideo uoste lanko lietuviškai kalbantieji ruskeliai ir nepasisakydami kas esą, stengiasi iš suvargusių keleivių išgauti vieną kitą naujieną. Išgavę žodį kitą ima iš tremtinių tyčiotis jau čia pat prie laivo ir savo komunistiniame laikraštuke. Tremtiniai savigarbos sumetimais neturėtų dėmesio kreipti į tos rūšies laivų lankytojus.

K.

— Viešėjo Dr. Pranas Brazys —

Pas savo brolį Antaną, žinomą Urugvajaus lietuvį ir Kultūros Draugijos vicepirmininką, apie mėnesį laiko viešėjo neseniai į Argentiną iš Romos atvykęs kun. Dr. P. Brazys. Tai dar jaunas, bet aukšto išsilavinimo svečias paliko mūsų kolonijoje geriausią įspūdį. Būdamas žurnalo «Laiko» faktinasis redaktorius ir visuomenės veikėjas, gerb. svečias gyvai domėjosi kolonijos lietuvių gyvenimu, nemaža jų aplankydamas namuose, taip pat turėdamas progos susipažinti per vaišes pas brolį ir per asada pietus Kultūros Draugijoje.

K.

— Apie Stalininę uždangą. —

Žymiausias Urugvajaus dienraštis «El Día» sausio mėn 8 - 10 dienomis išspausdino tris C. Verax straipsnius apie tai, ką Lietuvoje slepia stalininė linija. Įdomūs straipsniai, girdėt, atkreipė dėmesį tiek urugvajiečių, tiek lietuvių. Jie ypač pasiskaitini tiems, kuriems iš galvų vis dar neišgaruoja Sandlerių įpompuotas raudonasis tvaikas.

Korp.

— Padėka. —

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos vardu šiuomi reiškiame padėka pp. Žukeliams už jų, kaip visuomet maloniai suteiktą salioną ir parūpinimą filmų bei išspausdinimą savo lėšomis bilietų kino seansui, įvykusiam š. m. spalių m. 16 d.

Taip pat dėkojame p J. Gilvydžiui už paskolintą filmą apie Lietuvą, U. L. Kultūros Draugijai už pagalbą propagandoje ir svečiui iš Buenos Aires kun. K. Vengrui už gražią prakalbą, kurią teikėsi seanso metu susirinkusiems pasakyti.

Dėkojame visiems atsilankiusiems ir bilietus platinti padėjusiems, ypač pp. Žukelienei, Godienei, Brazienei, Miniauskienei, p. Svečiuliui ir kitiems.

Pajamų iš šio kino seanso gauta $ 81, išlaidų žyminiams mokesčiams prašymui ir mokesčiams nuo bilietų buvo $ 13. 10. Tuo būdu gryno pelno gauta $ 67. 96. kurs visas paskirtas lietuvių tremtinių vaikams šelpti. Ta pat proga norime pareikšti padėką poniai O. Šumskienei ir Kun. Grigaliūnui paaukavusiems po $ 10. - tremtinių vaikams.

U. L. T. V. G.
Draugijos Valdyba.

U. L. Kultūros Dr-ja 16 ją Vasario švęs Žukelio salione vasario 19 d 9 val. vakaro.

tėvynė šaukia

Lietuvi, prisimink VASARIO 16-tą!

Kad ir kaip toli bebūtų nuo motinos Tėvynės, laisvieji pasaulio lietuviai negali ir neturi pamiršti, kad Lietuvoje karas dar nesibaigė. Ten mūsų broliai, net sesių ir vaikų padedami, veda žūtbūtinę kovą su nepalyginamai didesniu ir žiauresniu priešu, kuris mūsų žydėjusią Tėvynę stengiasi paversti Azijos tyilaukiais ir kolonizuoti mongolais, o tikruosius lietuvius ištremti į Sibirą...

Mes turime vyriškai protestuoti, turime kreiptis į pasaulio sąžinę, turime pasakyti faktus apie bolševikų barbariškiausią siautėjimą už geležinės uždangos.

Štai kaip apie tai rašoma Lietuvos partizanų į Vakarus atnešdame laiške: «Nebijokite, mums niekad jau blogiau nebus, jei jūs kviesite pasaulį sudramdyti barbarus. Daugiau nors ir baisios tiesos Mes mirštame, bet mirdami norime žinoti, kad yra pasaulyje žmonių, kurie nebijo nors gyvų žodžių kovoti už pavergtų, naikinamų tautų laisvę».

Savo brolius kruvinoje kovoje paremti ir jų šauksmą pasauliui perduoti, Urugvajaus lietuvių patriotine kolonija rengia didelį ir reikšmingą Vasario 16 tos — 31 metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo— minėjimą.

Šventė prasidės jau vasario 13 d. pamaldoms lietuviams žinomoje bažnyčioje 10.30 valan. ryto.

Vasario 16 d. 6.30 val. p.p. radio stotis C X. 8 Sarandi duos svarbią lietuvišką valandą.

Vasario 19 d, šeštadienį, 9 val. vakare P. Zukelio kino salėje Kultūros Draugija ruošia tradiciniai didelį lietuvių didžiosios dienos minėjimą. Bus aukštų svečių, įvairi programa svarbūs nutarimai.

Visi tikri lietuviai, be pažiūrų smulkių skirtumų, kviečiami vieningai dalyvauti.

Rengėjai.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KAREIVIAI

Nori Susirasti Savus

Paieškomi Asmenys.

Baronas Antanas,
Bagdonavičius Vaclova,
Čeikauskas Jonas ir Julė,
Kuslys Juozas,
Kanapeckaitė Ona | Leiner |,
Marcinkaitė Marijona,
Na vilienė - Bernotaitė Zuzana,
Naudžius Antanas,
Preikša Klemensas ir Monika,
Puizinas Jeronimas ir Olga,
Prakapavičius Antanas,
Puščius Feliksas,
Rimavičius Kazys,
Stikliuvienė - Matulaitytė Marcelė,
Stankūnas Juozas,
Šeporaity ė | Rimavičienė | Ona,
Šveikauskas Jonas,
Vaižmužytė Paulinas,
Valasauskas Eduardas ir
Vytinauskas.

Viršpaminėtus pa'eško jų giminės. Dėl smulkmėnų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, c. 21 de Setiembre 2511, 6 p, Montevideo, Uruguay, Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus šventadienių, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

Pasiuntinybė.
Montevideo.

Paieškojimas.

Julė Kudeliukė Viktos duktė iš Lomenių kaimo paieško Malvinos Kudeliukes, kilusios iš Keižonių kaimo dabar gyvenančios Argentinoje. Prašau atsiliepti šiuo antrašu;

c San Ramón 928
Montevideo, Uruguay,
Julė Šiaučiukekienė.

Gegužinė!

Šių metų Vasario mėn. 27 d. Ur. Liet. Kultūros Draugija ruošia milžinišką gegužinę Parke Tomkinson, uždarant vasaros zesoną. Taigi, visi į Gegužinę.

Faustas Kirša.

SENIS IR SENELĖ.

Idilija.

Prie geležinkelio trobelėj.
Gyvena senis ir senelė.
Senelės žilas plaukas sklaidos,
Ir senio išvagotas veidas.

Seneliai sėdi prie langelio,
Kur stovi mirta ir kryželis.
Saulutė sviedus debesėlį
Trobelę pridengė šešėliu.

Praėjo laimės šauktos dienos:
Jaunystė, naktys, mėnesienos;
Tiltai sapnais ir atminimais
Seneliai karšina likusių.

Apsėjo žiežirbos trobelę..
Du jaunu veidu švystelėjo...
Geltonus plaukus taršė vėjai...

Ten jaunos širdys švito laime,
Ir kliutys ardėsi savaime...
Gyvenimu spindėjo akys,
Kaip saulėj laikinos plaštakės.

Seneliai žiuri... ir išvydo,
Kaip traukiniu jaunystė skrido;
O po laukus skrajoja dumas,
O sieloj atšvęstas ramumas.

Lakštutės šviesus treliai sklinda,
Net virpa bėgiai, upė, blinda...
Rasa ir gėlės paliktiems našlaičiams.

Senelių žvilgsniai susitiko,
Kaip gėlės vystančio vainiko;
O ašaros nors saulėj švito,
Per liudnus veidus nusirito...

Prie geležinkelio trobelės
I praeitį vilioja kelias.
Baigta daina Jausmai išsekę,
O traukiniai vis lekia, lekia...

Sastrería « 17 de FEBRERO »
de
Jose Pranko
MEDIDAS FINAS Y CONFECCIÓNES
GÉNEROS NACIONALES Y EXTRANJEROS
Limpieza, Arreglos y Planchados.
Se dan vuelta trajes
— — Av. Carlos María Ramirez 1563. — —
Lietuviams Dideles Nuolaidos.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

— Iš kultūriečių veiklos —

Ur. Liet. Kultūros Draugija, vienintelė aiškiai patriotinė ir veiklesnė organizacija šioje kolonijoje, sausio 30 d visuotiniame susirinkime išsrinko naują valdybą, į kurią įėjo: Jul. Jazauskas — pir., P. Evoslickas — vicepirm., A. Klimas — sekr., P Derenčius, ižd, M. Svečiulis, A. Brazys ir P. Markevičius — nariai. Į revizijos komisiją: J. Ramonas, A. Kaušinis ir K. Cerniauskas.

Susirinkimas tarp kito nutarė: «pasveikinti J. E. Poną Lietuvos Ministrą P. Amerikai, Dr. K. Graužinį ir Pasiuntinybės personalą, linkėdami jų sunkiame darbe sėkmes — kogreičiausiai pasiekti mūsų visų bendrą tikslą, Lietuvos Nepriklausomybę.

Kartu pareiškia griežtą protestą prieš šlykščias Gabrio - Sacikausko provokacijas, kurie tverdami įvairias « direktorijas » ir « valdžias », skverbdamiesi lietuvių patriotų tarpan, išdavikiškai padeda mūsų tautos priešams».

Rept.

— Iš vytiečių veiklos —

1949 m. Vasario mėn. 13 d. U. J. D - ją. « Vytis » visuotiniame narių susirinkima tapo išrinkta nauja valdyba šiame sąstate:

Pirm. Stasys Stendelis.

Sekr. Vytautas J. Stendelis.

Kasi. Edv. Grėbliūnas.

Nar. Jonas Kamandulis.

Jaunuolis.

— Naują lietuvišką šeimą —

1949 m. Vasario m 26 d susituokia Vytietis Vytas Dorelis su Vytietė Marcelę Markevičiute. Jaunai porai linkime laimingo gyvenimo ir neužmiršti ir toliau darbuotis lietuviškame darbe.

XX metų U. L. K. D - jos sukaktuvės.

1949 m. Vasario 6 d. Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija iškilmingai atšventė savo 20 - ies metų gyvavimą. Pirma valanda buvo pietus kuriuose be narių buvo daug svečių. Šventę pagerbė savo dalyvavimu Jo Ekš. Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. K Graužinio, kuris pasakė įspūdingą sveikinimo kalbą. Taip pat kalbėjo rašytojas K. Čibiras, p. Brazys, p. Stendelis ir Draugijos pir. J. Jazauskas.

Sveikinimus skaitė Draugijos sekretorius p. Alf. Klimas. Po to griežant puikiam orkestrui buvo linksmi šokiai.

Rept.

Šermukšninės vietoj.

(« Darbo » poneliams)

Leiskit į tėvynę,
Leiskit pas rusus,
Ten atšals krūtinė,
Užmigdys jausmus.

Cia man nusibodo
Buržujams tarnaut,
Leiskit pas Staliną
Rojaus paragaut.

Svetima padangė
Nemaloni, ne,
Bolševikų rojų
Aš regiu sapne.

Leiskit į tėvynę,
Leiskit pas rusus,
Aš važuoti noriu,
Cia aš neramus.

Dabar mūs gimtinė
Skaisti, raudona,
Džiaugiasi kaimynai,
Kad nieko nėra!

Mėsa ten pražiuvo,
Duona vos matyt,
Duos mums ruskis košės,
Kur nereik kramtyt!..

Alfonso Bartasiuno

Lejikla ir metalú dirbtuvé,

Calle ZAPICAN 2789

Tel.: 23 7 48 Montevideo

PEINADOS — PERMANENTES

SPLENDID

c. Bogotá 3290. — Villa del Cerro

(Frente al colegio de Santa Clara)

— de —

JUANITA MALIAUKA

Entre Norte América e Inglaterra

Bodegas y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

REDENCION MELILLA

Tel.: 22 00 35

☆

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké, ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

ALBINO ZEBRAICIU

Bar — Billar

Calle INGLATERRA 1850. — Cerro

Ivairus vietos ir uzsienio gerimai. Ekonominés kainos, Rami ir lietuviu megiama vieta.

KAUNAS

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

☆

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas Pasitikrinkit.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutiniu madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

TINTORERIA DEL PARQUE

— de —

CLEMENTE VIDZIUS

Calle LIBERTAD 2378

Visu rusiu rubu valymas ir dazymas. Skrybeliu reformavimas. Darbas paimamas is namu ir pristatoma i namus. Lietuviams nuolaidos.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentnos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavieniam ir ervus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

PROVISION

VILNIUS

JONO ir ONOS

Scesnuleviciú.

Geri Produktai. Pigios kainos. Vietos ir uzsienio gerimai.

Calle VIZCAYA 4149

Villa del Cerro

ALp(LKA)3249
1948, Nr.9(44)

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas

ANTANAS DAMBRAUSKAS

☆

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas:

STASYS BARTNIKAITIS

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

☆

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialės nuolaidos.

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Dideles Nuolaidos

★

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 8 79 56

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

☆

MOLINOS DE RAFFO 473
Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS I. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

☆

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRAUTUVE - BARAS - PIENINE

Geros Prekės. Ekonomiskos kainos

★

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valmas ir reformos. - Kostiumu ir paltu isvertimas. - Lietuviams nuolaida.

91.304.19